

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De confessione molliciei

[urn:nbn:de:bsz:31-300764](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300764)

dicta q̄ fuerint. et de non respondendo ea curiose interrogantibz moneat. **¶** Deniq̄ reliqua multa tradi potuerat quorum nonnulla iam cōscripsi. p̄t̄m latino eloq̄o p̄t̄m in gallico in varijs tractatulis. Et alij doctores longe ampliora vtilioraq̄. At vero hec interim pro sui breuitate ne fastidio sint/sufficiant. Et quia si quis ad opus hoc saluberrimū bona fide proceserit/ ille plus exercendo et orando q̄ legendo erudietur atq̄ proficiet. **¶** Finis.

¶ Tractatus eiusdem doctoris de confessione molliciei.

¶ **Q**uidam magister in theologia parisijs per experientiam multā et studiū diligens/ cū auxilio dei piā sedulitate inuocato compit hec que

inferius scribuntur plurimū efficacia esse/ ad extrahendū a cordibz confitentū p̄sertim iuuenū/ saniam abhōiabilē peccati illius detestabilis/ qd̄ dicit mollicies/ et consequēter illaz que contra nature iura transit in p̄sonam alterā. quia nisi cōfessor sit solers et circūspectus circa inquisitionē huiusmodi peccōz/ vit aut raro poterit extrahere ab ore infectozū talibus vicijs. vt illa sponte fateant. **¶** Lector autē obscenitatem materie ac verborū/ excusatā habeat/ ob necessitatē docendoz remediōz. **¶** Igitur post aliqua colloq̄a de alijs materijs aut vicijs/ familiariter ac affabiliter/ nō austerē facta/ descendat gradatim et quasi ab obliquo cōfessor ad inquisitionē huiusmodi peccati sic dicēdo.

¶ **A**dice recordari q̄ vnq̄s in puericia tua circa x aut xij annos/ tua virga vel membrū pudēdi fuerit erecta. Si dicit q̄ nō statim conuincit mendaciū. et q̄ vult fingere et timer capi. quia cōstat hoc omnibz pueris nō viciatis corpe/ dū calefacti sunt in lecto vel alijs sepe cōtingere. Idcirco magis ac magis aperte debet v̄geri vt dicat veritatē. **¶** Itē cōfessor si ille sit iuuenis p̄cipue Amice. **¶** Nūquid istō erat indecēs? Quid ergo faciebas vt nō erigeret? **¶** Et di

catur hoc vultu tranquillo/ vt appareat q̄ illō qd̄ q̄rit/ nō sit inhonestū. vel silendū s̄ q̄si remediū p̄tra p̄fatā erectōis p̄refam inhonestatē. **¶** Sinolit r̄ndere plane/ petat p̄t̄r. Amice nūqd̄ palpabas aut fricabas virgā tuā/ quemadmodū pueri solēt. Si omnino dicat q̄ nunq̄ tenuit in statu tali vel fricuit/ non potest vltra progredi/ nisi ammirādo et dicendo/ q̄ nō est credibile/ horatōdo q̄ sit memor salutis sue/ q̄ est coram deo/ et q̄ est grauissimū in confessiōe mentiri. et similia. **¶** Si vero dicat q̄ tenuit et fricuit Amice bene credo/ sed p̄ q̄tū spacium/ p̄ horam vel dimidiā/ et vtrum tamdiu q̄ virga nō plus erigeret/ et proferraf hoc quasi p̄fessor nō reputaret hoc insolitum vel peccatū. **¶** Si respondeat cōfessens q̄ ita fecit/ tūc habetur intentū/ q̄ talis veraciter cōmisit peccatū molliciei/ etiaz si p̄pter etatē nō fuerit subsecuta pollutio quoniā ibi est complementū delectatiōis illecebrosē/ et forsitan p̄didit virginitatē saltez ai/ et magis p̄didit/ q̄ si pro illa etate iuisset ad mulieres. **¶** Forte tamē probabiliter dici potest. **¶** Q̄ p̄ penitentiā virginitas reparatur in nō polluta/ sicut de mentali corrupōne/ que fit in cōsensu intrinseco esse dicim/ dum corporalis defloratiō seu pollutio nō est subsecuta. **¶** Istis igitur habitis/ debet tūc vehemēter increpare et detestari viciū illud/ et ostendi qualiter dicat audacter alia/ quoniā istud est pessimum. **¶** Quo facto poterit haberi facilliter alie circūstantie. **¶** Et si in dimissione virge post conficatōnem/ aliq̄s humor erabat vel si fricauerit virgā alterius socij sui. aut si aliquis fricauerit suam/ et consequenter descendēdo ad species magis sp̄ales peccati sodomitici. **¶** Considerabat p̄terea idem magister/ vt similes interrogatiōes paucis variatis/ fierent etiā pro uictis viris/ aut feminis/ qz p̄ experientā crebrā/ reperit multos adultos infectos fuisse tali vicio qui nūq̄ confessi sunt p̄ prius. **¶** Alii qui ex pudore primo et postmodū ex obliuione. **¶** Aliqui semp̄ ex pudore/ ita etiā vt dicerent se habuisse propositū nunq̄ cōfitemdi. **¶** Aliqui qz nunq̄/ vt dicebant/ talia fuerant ab eis a cōfessoribz suis inq̄sita. **¶** Rursus p̄pter experientias plurimas consulebat idem magister/ vt seruata honestate et modestia/ que posset seruari/ pueri monerent. **¶** Nūca penitibz/ nūc a magis

maxime ad ptem/et quasi ex indirecto ne
vnq̄ se fricarent vel palparent in puden-
dis suis/asserendo grauitatem pcti z quo
modo p talia possent uirginitate pdere/
et damnari ppetuo. **D**ultos quippe co-
gnouit sep ignorantia excusantes/dicen-
tes se nunq̄ audiuisse vel sciuisse/ q̄ ta-
lis tactus esset pctm/ ex quo nō habebat
voluntate cognoscendi carnaliter mulie-
res. **V**alent insup ista ad aliō/quonia p̄
perpetratōem pcti/citius cōfiterē sicut z
de mulierum copula cōfiterē etiā verecū
dissimi pueri. **D**emum videbat eide
magistro/nō adeo timendū esse illud q̄ q̄
dam timuerūt/ ne scz pueri docerent ma-
la agere. **V**idemus enī q̄ ex corruptōne
nature/pueri etiā trices vel quinquē-
nes. uehementer sunt inclinati talia age-
re/quia sentitū ibi quēdā pruritum inco-
gnitū/dum stat erectio/arbitranfz lici-
tum esse/q̄ se fricent ibi. z se palpent z tra-
ctent/ sicut in alijs locis dū prurit⁹ inest
saltem non aduertunt. **Q**uo fit ut ex con-
suetudine crescat cū etate delectatio. **A**c
proinde labunt in p̄rie dictam mollicie
vel sodomā/ex actu tali qui primitus ab
eis nō putabāt illicitus. **P**ostremo nō
reuocabat in dubiū ip̄e magister quin to-
lerabilius esset aliquos forsan ex tali do-
ctrina doceri ad male agendū de per acci-
dens/q̄ ita passim damnabilē viciū ino-
lere/ z absq̄ confessiōis necessario reme-
dio derelinquere. **P**reterea cōsuebat
ut nec p̄ locū nec aliter/ pueri aut puelle
oscularēnt/ aut nuda manu tractarentur
nec diu fingerētur oculi in eoz decore. z lo-
quendo cū eis dicerent v̄rba salubria ca-
sta sobria z modesta/nec reciperentur solita-
rie/nisi forsan in sacro loco in visu om-
niū. z breuiter hic ab omni specie mala sin-
gulariter abstinendū. **S**ūt enim q̄si pue-
stipule p̄ quas nōnunq̄ diabolus gran-
dē suscitāt inflammatōez. q̄uis ab initio
quandoq̄ nō apparet. **T**ereti sibi pla-
cebat plurimū cōsuetudo patrie illi⁹. vbi
pueri cubant soli. **A**bhorrebat insuper q̄
iuuenes dolicapaces pueri aut puelle aut
iuuenes cū senioribus/ q̄rumcūq̄ p̄in-
quis in genere eodē lecto vterētur. aut q̄
se inde per ludum vel alias in nudo p̄tra-
ctarent. cognoscebat enī que ex talibus hor-
renda facinora prodierāt. **T**andē mo-
nebat cōfessos sibi sup hac feda de neces-

sitate tamē ad remediendū tractāda) ma-
teria de aliq̄bus. **P**rimo q̄ si aliquē fo-
ciorum suorum cognosceret nunc vel in
posterū tali vicio infectū/ reprehēderent
cum secrete ut desisteret z cōfiteret/ osten-
dedo pcti turpitudine z detestatoez/ ex di-
ctis confessorū vel alijs/ z ex legibz publi-
cis/ que penā ignis infligūt/ z erhorren-
da fulminatōe d̄nq̄ ciuitatum z filibus
Secundo ut sobrie vinerēt/ abstinē-
do a speciebz/ z vino forti z multo z alijs
inflammatiuis ad venerē. z sup omnia caue-
rent a societate pueri/ vbi colloq̄a pra-
ua/ z gestus ipudici fiūt i lecto absq̄ doz-
mitōne. **I**tem dicebat p̄ summo remedio
occurrēdū esse principio tentatiōis/ fm
oim sanctorū doctrinā quottidie exptā
z p̄ similitudine de inflammatōe materia-
li. **A**d hoc agendū dicebat expedire cer-
tas oratōnes quasdam puas/ quasdā ma-
gnas. memoriter habere. que statim dice-
rēt pcutiēdo peccat⁹ vel lesione etiā corp̄ palē
alicui inferendo/ vel aq̄ frigida se sp̄ergen-
do. vel surgendo a lecto. z similia. **S**ole-
bat inducere exempla sanctorū. ut benedi-
cti Anthonij bernardi sancti thome. z ali-
ozum patrū/ que cōmemorare longū est.
Illa tamen in promptu scire magnā ha-
bet vtilitatem. **I**nter alia sibi placebat
multū id qd agebat quidā iuuenis in p̄-
mo temptatiōis occursu quasi enī videret
facialiter dyabolū spuebat in terrā/ dicen-
do p̄fy p̄fy miser d̄nate demō. q̄ ego tibi
consentiā/ q̄ sic offendam deū meū z pa-
trem meū/ z de templo suo faciā sterquilū
niū fedissimū/ absit absit/ abi hinc in ma-
lam horā. et similia. **Q**uandoq̄ preterea
ad animā suaz. quādoq̄ ad corpus. quā-
doq̄ ad angelū. nūc ad deum/ nūc ad ali-
quē sanctorū/ colloctiōem z querelā rei
tali cōgruam medicantē proferebat. aut
animo reuoluebat. **O**ratōnes z cōmen-
date ad hoc cū magna fide z conatu z hu-
militate z pfunda recognitiōe proprie fra-
gilitatis/ sunt hec dicende. aut siles. **L**oz
mundum crea in me deus. **V**re igne san-
cti spiritus **S**ancta virgo virginū ora p̄
me. **A**d sanctos alios z sanctas **E**xurgat
deus z dissipent inimici eius. **S**aluum
me fac de⁹ quonia intrauert aque vsq̄ ad
animā meā. **D**eniq̄ locum p̄cipuū in
peccato hoc habet antidotū illd quod in
alia scedula explicatū est/ de imponendo

scilz saltem ad grauē penā in casu recidi-
uatois/ ibidē videat/ vel aliter exoretur
ille a quo solo homo habet vt sit cōtinēs
qui et donum hoc negare nescit/ fideliter
orantib/ q̄ ta cōtumeliosum nature hu/
mane/ p nobis ab eodē a sumptefacinus
dignetur radicitus extirpare/ qui est be-
nedictus in secula seculorū. Amen.

Finit.

Tractat^o de reme-

dīs p̄tra recidiū peccati fm̄ exercitiūz et
doctrinā eiusdem magistri Johannis de
Berson.

Abz hoc pro-

H p̄riū ars quelibet/ vt facilio-
ri p̄pendio ad finē ducat op-
tatiū. Admirari p̄terea nemo
debet/ si in animaz regimie/ quod est ars
artiū/ expti in ea/ facilioza sciunt et dant re-
media p̄tra morbos viciōz/ p̄sertim in so-
ro consciētie. Vbi maxime locū habz illa
p̄pi formidabilis sententia. Si cecus ce-
co ducati p̄bebat/ ambo in foueā cadūe
Placuit idcirco scriptis mandare/ bene
se habendi formā/ quam quidā magister
in theologia parisiē/ fide moribus et do-
ctrina probatus obseruabat/ et obseruare
consulebat p̄cipue p̄tra recidiū in pec-
cato vel pctis/ ad que confessus se nimis
sentit inclinātū. De p̄teritis itaqz dabat
satis tolerabile penitentiā/ attentis mori-
bus et etate confitētis/ et nō nisi de consen-
su suo/ vt esse sine camisia vno die in ebdo-
mada/ p̄ annum vel tres abstineret aut vti
cilicio et similia. Itē q̄ prima vice cōfessi-
onis alicui^o peccati inueterati seu detesta-
bilis ob recordatōem facte gratie q̄ vitiū
illō detectū erat aptum et sanātū/ in iunge-
bat. vt toto tpe vite sue p̄fessus diceret q̄li-
bet die p̄ n̄r/ et aue maria. semel in mane/
et semel in sero. Aut miserere mei de^o. Vel
simile aliqd. Et i istis si cadebat obliuio
aut impedimentū legitimū. benevolebat
vt alio die posset fieri sile vel equiualens.
Sed ad p̄uidendū futuro casui et recidi-
uo in morbi pcti/ q̄ semp est deterior/ ma-
iorē operā dabat et studiosius iuigilabat
sic agēdo. Et simul etiā de p̄teritis penitē-
tiā daret. in q̄ntū resistere pctō p̄suetō/ pe-
nalitat^{is} multū hz et meriti. In iugebat igit^{ur}
nō p̄petuo sed ad tps certū. longi^o aut bre-

ui^o fm̄ voluntatē et dispositōem cōfiteētis
q̄ idē confitēs p̄ qualibet vice q̄ incidere
tale pctm̄ qd̄ volebat ex toto sanare. aliq̄
de subsequētibz adimpleret. vel om̄ia. fm̄
tres satisfactōis p̄tes. P̄rio q̄ in casu illo
teneret vno die sequēti/ infra tres dies in
pane et aq̄ ieiunare. Sēda diceret certum
psalmoz numez. Tertio si foret sui iuris
daret in eccliam certū. locale. aut aliū b̄n
carū sibi aut summā pecunie. fm̄ q̄litatē
diuitiaz suaz. infra tres dies. Quarto in-
fra illō triū diez spacium/ teneret cōfiteri.
Quinto nōnunqz addebat q̄ siqz vehe-
mēter tēptaret facere pctm̄ tale et oino de-
liberaret intra se sic agere. nihilomin^o an-
tea teneret dicere sub iuramento septē psal-
mos. aut flectere genua pluris. aut imagi-
nē crucifixi. aut beate virgīs. aut alicuius
sc̄toz. p̄ri^o q̄ opus illō nefariū p̄petraret.
Sic enī forsitan miserabit de^o. et orando
sic/ vel hūiliādo se/ faciet in tēptatōe d̄ns
puentū. et mitigabit maris fluctus susci-
ptos. Comptum est remedia hec/ cum
adiutorio diuine gratie. esse efficacissima
tam in foro penitentie q̄ extra. si velit b̄n
bona fide/ et nō illuzorie/ cōuertī a via sua
mala et saluari. Sic enī fieri videm^o i so-
ro exteriori publico. vt pene certe rapent^{ur}
ad rebelles p̄fessōdū. Sic d̄ns. sic in cha-
mo et freno maxillas eoz p̄stringe/ q̄ non
appropimāt ad te. et p̄pelle intrare si voca-
re parz est. Sic quē ad modū. Nāso ait. Ut
corp^o redimas/ ferrū patieris et ignes. Ut
valeas aio multa ferenda tuo. Cāmve-
ro vtilitatis penitētie talis/ reddebat a p̄-
ori idē magister. Qm̄ in q̄t fm̄ Arist. et ex-
p̄ientia. In cōtinens aū tēptatōez b̄n deli-
berat et eligit. sed adueniēte t̄p̄tate tēpta-
tiōe/ vincit labit et succūbit. Turbat q̄ppe
iudiciū rōnis. et obnubilat. p̄pter tractum
motūqz sensitini appetit^{is}. ita vt nō posset
h̄re cogitatōez de deoz honestate p̄fectā
integrā et solidā. quē ad modū siqz somno
lentia q̄dā/ sero p̄emat. Est p̄terea salu-
berrimū vt p̄ aliqd̄ terribile p̄ns/ aut qua-
si p̄ns/ ipse terreat. et quasi sopitus suscite
tur viuificetqz ad nō cōsentendū tēptatō-
ni. Neqz enī aliq̄s est tā acri tēptatōi pul-
satus. in carne vel aliter/ quin ex toto vel
magna p̄tedesisteret ab impletōe tēptatō-
nis sue/ si p̄ certo crederet q̄ in corp^o per l̄ in-
mēbris vel bonis/ graue damnū statū eēt
incursum. Vigilaret siquidē tunc ratō